

Het verhaal van Marlene van Steensel jaren 1977- 1979

De laatste maanden breng ik behoorlijk wat uren achter mijn computer door op zoek naar oud bewoners van het jeugdorp De Glind; op zoek naar verhalen en foto's. Tijdens een van die avondlijke sessies kom ik op de website van Mobiel, het tijdschrift voor pleegzorg, en lees daar het interview met Marlene van Steensel over 'Pleegkinderen in hun kracht'; een voltreffer. Marlene is eigenaar van 'van Steensel Verandermanagement', voor mens en organisatie met als pijlers coaching, training en mediation. Sinds 2011 zet ze haar ervaring en expertise ook in voor (voormalige) pleegkinderen, pleegouders en professionals in jeugdzorg. Deze doelgroepen liggen haar na aan het hart. Veertig jaar geleden ging Marlene zelf in een pleeggezin wonen. Hoe dat ging en hoe ze het heeft ervaren? Dat kan ze, denk ik, zelf het beste vertellen:

“Mijn vader was beroepsmilitair en diende in Nederlands-Indië. De daar opgelopen traumatische ervaringen hadden een grote impact op het gezin, vooral toen mijn moeder plotseling overleed. Ik was toen 9 jaar. De opvoeding van drie kinderen was voor mijn vader te zwaar en in overleg met het toenmalig medisch opvoedkundig bureau werd voor mij een plek gevonden bij tante Jeanne en oom Marijn Jonkers, een pleeggezin in jeugdorp De Glind. Dat was in de periode 1973 - 1975.

Ik voelde mij gekend in mijn plek en in wie ik was

Ik was nog net 11 jaar. Mijn vader en ik waren het er over eens dat het beter was tijdelijk niet bij elkaar te wonen, zodoende was het een vrijwillige plaatsing. In het gezin van tante Jeanne en oom Marijn woonden, naast een eigen zoon, nog zes pleegkinderen. Het was een hele klus om mijn plek hierin te vinden. Als een pleegkind een andere familie instapt, geeft dat vaak verwarring over ieders plek. Waar hoor je in die kinderrij in dat gezin? In die tijd dat ik op het jeugdorp verbleef was het een hot issue onder pleegkinderen welke pleegouders hun eigen kinderen voortrokken. Dat was dan “slecht”. Tijdens een keukentafelgesprek kwam dit onderwerp aan de orde en gaf tante Jeanne ons een houvast. Ze zei:

“Natuurlijk gaat ons eigen kind voor. Jullie hebben immers al ouders, alleen kunnen ze jullie tijdelijk niet opvoeden.” In feite zette zij, met die ogenschijnlijke eenvoudige uitspraak, haar kind op zijn plek en ook ons, de pleegkinderen en hun ouders. Dit voelde voor mij goed en bevrijdend. Ik heb ouders. Ik ben al iemands kind, ook al leeft mijn moeder niet meer en is mijn vader als vader ‘ernstig onhandig’. Ik voelde mij gekend in mijn plek en in wie ik was.

Ik kreeg een 'leenpony'

Ik heb het goed gehad bij tante Jeanne en oom Marijn. Ik genoot van het buiten zijn en de dieren. Bijna ieder kind had wel een dier om te verzorgen. Op een gegeven moment vroeg tante Jeanne mij of ik ook wel een dier wilde hebben en wat voor dier dat dan moest worden. Ik wilde wel een paardje. Tot mijn verbazing kreeg ik dat paardje ook nog. Het was een 'leenpony' uit Slagharen die voor de winterperiode bij ons werd ondergebracht.

Na twee jaar bij tante Jeanne en oom Marijn te hebben gewoond ging ik terug naar huis. Mijn vader was inmiddels hertrouwd met een vrouw met ook drie kinderen. Het samenvoegen van deze gezinnen met ieder hun eigen geschiedenis ging niet. Er volgde weer een uithuisplaatsing, maar mijn plek bij tante Jeanne was inmiddels vergeven aan een ander kind. Ik kwam in een Rotterdams crisis pleeggezin terecht. Bij jonge mensen. In het begin was het daar fijn maar het voelde ook benauwend. Ik was het enige pleegkind en kon niet voldoen aan hun verwachtingen. Ik moest het kind zijn dat zij zelf nooit hadden gekregen.

Weer terug naar jeugddorp De Glind

Uiteindelijk ging ik bij dit pleeggezin weg en weer terug naar jeugddorp De Glind. Daar woonde ik van 1977 - 1979 in het meisjes internaat Wilde Wingerd. Dat was geen fijne tijd. Je maakt als kind nogal wat mee, natuurlijk heb je daar het nodige verdriet van en moet je dat een plek geven. Rouwen doet ieder op zijn eigen manier. Daar was weinig aandacht voor, dat werd niet herkend en niet erkend. Er werd in die tijd vaak negatief op het gedrag van de jongeren gereageerd in plaats van verbinding met ze te maken. Eén voorbeeld daarvan waren de zogenaamde 'gesprekken' met een medewerker op het hoofdgebouw waar indoctrinerende monologen op je werden afgevuurd. Dit diende als voorbereiding op je terugkeer naar de maatschappij. Maar in feite ondermijnden ze het zelfvertrouwen van kwetsbare pubers.

De goede raad en daad van tante Jeanne

Wat ik meegenomen heb uit de tijd dat ik in het pleeggezin woonde is de goede raad en daad van tante Jeanne. Zij verbond zich met de pleegkinderen en de onderwerpen die hen bezig hielden. Humor speelde daarin een belangrijke rol. Ik had nogal wat vragen over vroeger. Ik denk dat zij aanvoelde dat ik soms ook gewoon rouwde om alles wat er gebeurd was en daarmee worstelde. En dat ik last had van heimwee naar mijn moeder en dat ik naar haar verlangde kon tante Jeanne goed begrijpen. Zij heeft zelf op jonge leeftijd haar vader verloren. We hebben nog jaren lang met elkaar gebeld. Met moeilijke beslissingen in het leven dacht ik, wat zou mijn moeder of tante Jeanne hier nu van vinden?

Wat ik mee wil geven

Het is goed voor pleegouders en pleegkinderen om zich te realiseren dat het een wederkerige relatie is. Soms hoor ik van pleegouders lange opsommingen van wat ze allemaal hebben gedaan voor pleegkinderen. Dat siert hen natuurlijk. Echter, het is de realiteit dat het pleegkind in dit gezin op zijn of haar beurt iets vervult voor de pleegouders. Dat kan een kinderwens zijn. Zoals oom Marijn het verwoordde, toen ik hem laatst vroeg wat de reden was geweest dat zij ooit pleegouders zijn geworden: "*Tante Jeanne zou niet gelukkig geworden zijn zonder kinderen om haar heen.*" Als je serieus contact maakt met de kinderen waar je voor zorgt, maak je ook verbinding met hun kracht en wat ze vervullen in jouw leven. Dan ontstaat er ook balans. Dan zeg je: "Jij betekent ook iets belangrijks in mijn leven." Dan kan je elkaar bedanken.

Ik heb mij bijzonder geërgerd aan de documentaire GA JE VOORGOED, waarin een pleegvader, pleegkinderen vergelijkt met uien: "*Als je ze afpelt krijg jij tranen in je ogen en blijft er niets van ze over.*" Dat is beschamend en stigmatiserend. En

dan vraag ik mij af, waarover is deze man eigenlijk zo teleurgesteld? In mijn praktijk zie ik ook pleegouders die, door eerder onverwerkt afscheid, kampen met gevoelens van rouw die zij maar moeilijk een plek kunnen geven. Nog niet zolang geleden sprak ik met een pleegmoeder die een baby'tje in de crisisopvang had en ze kon het eigenlijk niet meer aan: "Dit kindje moet zo snel mogelijk weg, zei ze. Ik wil mij niet meer hechten." En daar ligt dat kindje dan: een bio- moeder die haar niet kan voeden en een pleegmoeder die zich niet meer kan hechten. Onverwerkte gevoelens van verlies kunnen ook ontstaan bij de eigen kinderen van de pleegouders; in de 10 jaar dat tante Jeanne en oom Marijn pleegouders zijn geweest hebben ze 18 pleegkinderen gehad en hebben zij één kind geadopteerd. Dat is heel veel aanhechten, terughechten en onthechten voor iedereen, maar ook in het bijzonder voor de mensen die in het gezin blijven.

Onlangs heb ik meegewerkt aan het boek 'De cirkel van verbinding' van Renée Wolfs. Verademend is om de ervaringen van pleegkinderen en adoptiekinderen te lezen en om te zien hoe deze ervaringen vervolgens worden geplaatst in het licht van rouw en verlies. Hiermee zet zij de gevoelens van pleegkinderen in een volkomen normaal, menselijk daglicht. Ik wil 'de Cirkel van verbinding' van harte aanbevelen aan iedereen die betrokken is bij pleegzorg.

Ik vind het mooi dat er een boek verschijnt van 100 jaar Jeugdorp de Glind en dat al de verschillende verhalen er mogen zijn en mogen samenkomen. *(Het is nog niet bekend of er daadwerkelijk een boek verschijnt, de verhalen staan nu op de site www.100jaarjeugdorp.nl okt. 2014 redactie)*

Marlene van Steensel, 2014